

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Järveläinen, Titta; Maunumäki, Arja

Julkaisun nimi: Onko pötsi täysi, kiiltääkö karva?

Julkaisuvuosi: 2022

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Järveläinen, T. & Maunumäki, A. (2022). Onko pötsi täysi, kiiltääkö karva? Oulun ammattikorkeakoulun tekniikan ja luonnonvara-alan lehti: Oamk_telulainen, 3(1), 6-7.

https://issuu.com/telu_oamk/docs/telulainen_vol3_nro1

Onko pötsi täysi, kiiltääkö karva?

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelmassa Eläinfysiologia ja ravitsemus -opintojaksolla on vuodesta 2019 ollut oppimistehtävä, jossa opiskelijaryhmät tekevät videon Terve ja hyvinvoiva märehijä. Tekemällä videon he oppivat ja osoittavat taitonsa tehdä havaintoja tuotantoeläinten elinolosuhteista ja eläinten hyvinvoinnista.

Agrologin tulee osata havainnoida tuotantoeläinten elinolosuhteita ja niiden hyvinvointia. Vain hyvinvoiva, hyvissä olosuhteissa elävä ja terve eläin tuottaa. Tuotantoeläinten hyvinvointi ja tuotannon eettisyys kiinnostavat myös yhä enemmän kuluttajia. Eläinten käyttäytymisen ja hyvinvoinnin ymmärtäminen on kehittynyt vuosikymmenien aikana, ja sen vaikutus myös tuotannon taloudellisuuteen ymmärretään nyt aikaisempaa paremmin. (1.)

Havainnointitaito kehittyy harjoittelemalla

Hyvinvointi on subjektiivinen kokemus. Eläinten toimintaa seuraamalla on mahdollista saada runsaasti tietoa eläinyksilön tai ryhmän hyvinvoinnista. Eläinten havainnointitaitoja eli niin sanottua karjasilmää on mahdollista kehittää vain käytännössä. Teoriatieto eläinten lajin luontaisesta käyttäytymisestä ja havaintojen tekemisestä luo pohjaa havainnoille, mutta tärkeintä on siirtää ymmärrys myös käytäntöön.

Eläinten havainnointitaitoja eli niin sanottua karjasilmää on mahdollista kehittää vain käytännössä.

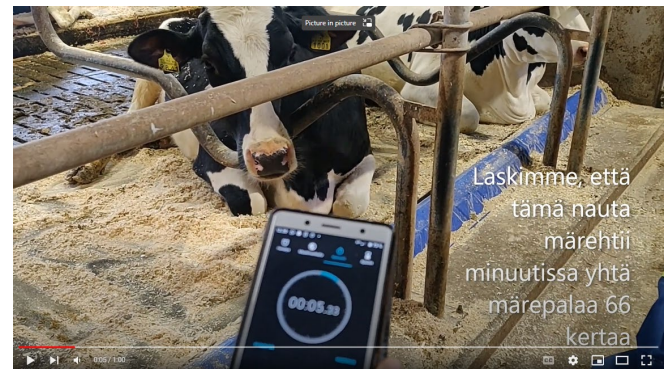
Luontaisen käyttäytymisen ja eläimen fysiologian ymmärtäminen toimii pohjana havaintojen tekemiselle. Jotta opiskelija pystyy arvioimaan esimerkiksi ruokinnan onnistumista, hänen täytyy sisäistää märehijän ruoansulatusfysiologia. Olosuhteiden tarkastelu vaatii eläinten havainnoinnin lisäksi ymmärrystä niiden käyttäytymisestä ja lajin tarpeista. Havainnot eläimen elinolosuhteista on tehtävä sen pitopaikassa.

Terveyttä ja hyvinvointia harjoitellaan arvioimaan oikeasta eläimestä. On konkreettisesti mentävä lehmän viereen, tarkasteltava sen ulkoista olemusta, tunnusteltava sitä ja seurattava sen käytöstä, jotta voi todeta sen olevan terve ja hyvässä kunnossa. Jotta havaintoja voi tehdä ja selittää, täytyy opiskelijan ymmärtää käytännön takana oleva teoria ja soveltaa sitä.

Toimintaa aidossa ympäristössä

Kun opiskelijat harjoittelevat tekemään havaintoja, se tapahtuu navetassa. Opiskelijaryhmä etsii maatilaa, jonka navettaan he menevät harjoittelemaan havainnointia. Sen jälkeen he videoivat toisiaan arvioimassa esimerkiksi lehmän kuntoisuusluokkaa tai pötsin täyteyttä, tarjolla olevan rehun määrää ja laatua ja selostavat samalla toimintaansa.

Myös navetan ilmanlaatua, lämpötilaa, melutasoa ja puhtautta arvioidaan, jotta voidaan todeta niiden olevan kunnossa. Videolla opiskelijat kertovat hyvien olosuhteiden kriteereistä ja tavoista tai mittareista, joilla niitä arvioidaan. He videoivat navetan rakenteita, joilla hyvät olosuhteet saavutetaan, kuten ikkunoita, tuuletuslaitteita tai navettaa puhdistavaa laitteistoa. Melutason voi havaita videon ääniraidalta.

Video 1. Märeheminen kertoo naudan hyvinvoinnista.

Suunnitellessaan videointia opiskelijat ottavat huomioon myös turvallisuuskulman. He toimivat siten, että heidän käyntinsä on turvallinen heille itselleen, tilalle ja seuraaville vierailukohteille. Bioturvallisuudesta ja tautien ennaltaehkäisystä huolehtiminen on yksi agrologien eri toimialoja läpileikkaavista teemoista. Liikuttaessa eläinryhmissä täytyy hahmottaa pakoeläinten luontainen käyttäytyminen ja osata toimia siten, että se on kaikille osapuolille turvallista.

Opiskelija oppii ja osoittaa osaamisensa selostamalla ja kuvailemalla asioita

Opintojakson tavoitteina on, että opiskelija tunnistaa ja nimeää märehitjän anatomisia osia, ymmärtää sen fysiologisia toimintoja ja niiden merkityksen tuotannossa, arvioi ja havainnoi eläimen terveyttä, tuntee märehitjän ruuansulatuksen ja arvioi sen ravitsemuksellista tilaa (2). Nämä ovat asioita, joiden ilmaisemiseen puhe ja kuvat sopivat paremmin kuin teksti. Kun opiskelija opettelee eläimen rakennetta tai sen ruuansulatuksen toimintaa ja harjoittelee samalla, kuinka kertoa nämä asiat videolla, se tukee hänen oppimistaan. Videolla opiskelija on lehmän vieressä navetassa ja näyttää ja kuvailee eläimen rakennetta. Hän sekä oppii kyseiset asiat että osoittaa osaavansa ne mielekkäällä tavalla kuin kirjoittamalla samat asiat tenttivastauksena. Tehtävän aikana opiskelijoiden omaksuma teoria viedään suoraan käytäntöön, ja todennäköisesti saadaan aikaan pysyvää oppimista.

Kun tavoitteena on asian ymmärtäminen, sen voi hyvin arvioida opiskelijan selostuksesta: kun hän kertoo asian omin sanoin, hän ymmärtää sen (3).

Kuva 1. Ruuansulatuselimistö piirrettynä lehmän kylkeen.

Videon tekoprosessi

Video on yksi opintojakson osasuoritus, jonka laajuus on neljä opintopistettä. Siinä yhdistetään substanssiosaaminen ja puheviestinnän taidot. Opiskelijoille annetaan asiat, jotka videon tulee sisältää: anatomiset rakenteet, fysiologisten toimintojen havainnointi sekä ravitsemuksellisen tilan havainnointi. Aihetta käsitellään opettajan johdolla luennoilla ja opiskelijoille osoitetaan lisäksi itseopiskelumateriaalia. Opiskelijat ohjataan laatimaan

videon kuvaussuunnitelma ja pohtimaan, millä videoelementeillä kukin asia olisi parasta ilmaista. Kotieläintuotannon ja viestinnän opettajat kommentoivat suunnitelmia. Vaikka opiskelijat eivät olisi juurikaan tehneet videoita aiemmin, he oppivat nopeasti käyttämään eri elementtejä: kuvaamaansa ja äänittämäänsä materiaalia, piirroskuvia, kuvakaappauksia, jälkiäänitettyä selostusta ja tekstitystä.

Turvallista ja mukavaa opiskelua ryhmässä

Opiskelijat saavat itse muodostaa ryhmän, jossa toimivat, joten työskentely ja oppiminen on turvallista. Videoita ei myöskään lähtökohtaisesti laiteta julkisiksi, vaan lopputuotokset esitetään vain opettajille. Tällä tavoin videoinnin avulla voi turvallisesti harjoitella paitsi substanssia ja puheviestintää myös hankkia esiintymisvarmuutta. Seuraavassa on otteita opiskelijoiden palautteesta opintojakson jälkeen.

"Meillä oli hyvä kokoonpano ryhmässä ja videon tekeminen oli yksi mukavimmista ensimmäisen vuoden tehtävistä."

"Videon teko osana oppimista on todella hyvä tapa, koska siinä joutuu toistamaan ja esittämään asioita, joten ne jää hyvin mieleen."

"Videon tekeminen oli alkuun ajatuksena jännittävä. Hyppäsin lisäksi ison loikan mukavuusalueen ulkopuolelle kuvauksen kohteena ollessani. Kuitenkin editointi oli yllättävän helppoa, vaikkakin aikaa vievää. Videota kuvatessa ja sitä editoidessa sai myös nauraa kyyneleet silmissä, kun ideat lähtivät lentoon. Oli mukava tutustua ryhmän jäseniin kunnolla videon teon kautta."

Lähteet

1. Eläinten hyvinvointi Suomessa III. 2021. Eläinten hyvinvointikeskus EHK. Hakupäivä 4.5.2022. <https://www.elaintieto.fi/reports/elainten-hyvinvointi-suomessa-raportti-julkaistaan-osissa-vuoden-2021-aikana/>.
2. Eläinfyysioogia ja -ravitsemus. Opintojaksokuvaus. Opintosuunnitelmat 2022–2023. Opinto-opas. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 23.4.2022. https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=maa2022sp&lk=s2022&alasiivu=opintojaksot&oj=LM00DP75_fi.
3. Bloomin taksonomia. Taustaa ajattelutaidoille. ACTS-hanke – Välineitä ajattelun arviointiin. Turun yliopisto. Hakupäivä 25.4.2022. <https://sites.utu.fi/acts/taustaa-ajattelutaidoille/bloomin-taksonomia/>.